

Grästorps kommun

Barn- och elevhälsoplan 2026

Vägen till samsyn – tillsammans skapar vi förändring
och gör skillnad

Innehåll

Barn- och elevhälsoplan.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Mål för bildningsverksamheten: Vi utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själv och andra.....	3
Syfte med dokumentet.....	3
Förskolan och skolans uppdrag.....	3
Begrepp.....	4
Definition på hälsa.....	4
Hälsofrämjande	4
Förebyggande	4
Åtgärdande.....	5
Ledning och stimulans	5
Förskola	5
Grundskola och anpassad grundskola.....	5
Extra anpassningar.....	6
Grundskola och anpassad grundskola.....	6
Särskilt stöd.....	6
Förskola	6
Grundskola och anpassad grundskola.....	6
Förskolans och Skolans värdegrund, trygghet och studiero.....	7
Relationellt perspektiv.....	7
Klassrumsledarskap.....	7
Delaktighet och inflytande.....	7
Skolan och omvärlden.....	8
Barn- och elevperspektiv.....	8
Övergång och samverkan.....	9
Förskola till förskoleklass	9
Åk 3 till 4.....	10
Åk 6 till 7.....	10
Åk 9 till gymnasiet	11
Ansvarsområden utifrån ett elevhälsoperspektiv.....	11
Alla på förskolan och skolan.....	11
Förskollärare.....	11
Lärare fritidshem.....	12

Lärare	12
Mentor	12
Teamen	12
Speciallärare	13
Specialpedagog	13
Skolkurator.....	13
Skolsocialt team.....	13
Studie- och yrkesvägledare	14
Skolsköterska	14
Skolläkare	14
Skolpsykolog.....	14
Rektors ansvar att leda och organisera barn- och elevhälsoarbetet.....	15
Huvudman - Skolchef	15
Övriga Rutiner, handlingsplaner, policys	15
Plan för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, för att främja trygghet och trivsel	15
Att främja närvaro och motverka frånvaro	15
HLT	15
Rutiner för orosanmälan.....	16
ANDTS- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel	16
Anpassade måltider.....	16
Medicinsk specialkost.....	17
Krisplan	17
Enheternas mötesstrukturer utifrån barn – och elevhälsoperspektivet.....	17
Förskolan Äventyret.....	17
Lunneviskolan	18
Nya Centralskolan.....	18
Barn- och elevhälsan	18
Läsårets prioriterade utvecklingsområden	19
Utvärdering och revidering av föregående årsplan.....	19
Referenslista	20
Bilagor	21
Rutin för arbetet med utredning av elevs behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram	21

Mål för bildningsverksamheten: Vi utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själv och andra

Att utbilda barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själva och andra, innebär att lägga grunden för ett livslångt lärande. Genom att förmedla och förankra grundläggande normer och värden bidrar vi till trygga och stolta världsmedborgare. Agenda 2030 - ett globalt initiativ som lyfter fram FN:s 17 globala hållbarhetsmål - är vägledande för en god utbildning som bidrar till kloka val med respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar. Vi ger förutsättningar för barn och elever att kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet. Förutsättningar för resilient liv är att tillsammans med andra utveckla nyfikenhet, kreativitet, självkänsla och självförtroende. En världsmedborgare kan pröva, ompröva och har modet att agera.

Syfte med dokumentet

Detta dokumentets syfte är att formulera och förstärka styrdokumentens skrivningar vad gäller det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som ett gemensamt ansvar som inte enbart är begränsat till barn- och elevhälsans kompetenser. Arbetet ska genomsyra hela organisationen och all personal skall vara involverad och samverka utifrån hela förskolan och skolans perspektiv. Dokumentet skall ses som ett stöd för hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande arbete för att samtliga barn och elever skall kunna utvecklas och lära mot de nationella målen.

Förskolan och skolans uppdrag

Förskolan och skolan ska bidra till barn och elevers trygga och harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att leka och lära ska utgöra en grund för förskolan och skolans verksamhet.

Lärande och hälsa går hand i hand och sker i samverkan mellan personal, barn, elever och vårdnadshavare. Vi utgår från en gemensam värdegrund och vi utvecklar aktivt den lärmiljö, det klimat och det bemötande vi skapar i våra verksamheter. Det omfattar allt från förebyggande och främjande insatser till specifika individbaserade insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Vårt förhållningssätt utgår från att “barn gör rätt om de kan” vilket innebär att vi har höga och tydliga förväntningar, att vi har tilltro till barn och elevers förmåga, att vi värdesätter deras idéer, att vi lyssnar till dem och bjuder in dem till att lösa problem i samarbete med oss.

Begrepp

Definition på hälsa

För att kunna arbeta med hälsa är det viktigt att ha en gemensam förståelse av begreppet. En sådan förståelse hjälper till vid utformningen av det dagliga hälsoarbetet. En definition av hälsa som kan vara vägledande är:

“Hälsa är att må bra och ha tillräckliga resurser för att klara vardagens krav – och för att kunna förverkliga såväl personliga som professionella mål” (Institutet för Stressmedicin, 2023).

Utifrån denna definition ses hälsa både som ett mål och som en resurs för att klara både krav, egna och professionella mål, något som lätt kan översättas till barnens och elevernas lärmiljö.

Hälsofrämjande

I förskola och skola beskrivs det hälsofrämjande arbetet utifrån tre aspekter: *främja hälsa, främja lust till lärande samt främja utveckling*. Hälsofrämjande arbete innebär att man utgår från ett salutogent perspektiv och identifierar generella hälsofrämjande faktorer som kan bidra till att stärka individers hälsa, välbefinnande och lärande. Hälsofrämjande arbete omfattar hela organisationen; det behöver sträcka sig in i alla delar av verksamheten och involvera all personal (Skolverket, 2019).

Målet är att genom ett förbättringsarbete skapa förutsättningar för hälsa och lärande genom ett gynnsamt sammanhang. Det finns också komponenter av att individen behöver ha en kognitiv förståelse för sin situation och vad som påverkar den samt känna delaktighet.

Förebyggande

Förebyggande arbete handlar om att i ett tidigt skede identifiera riskfaktorer och hinder som kan leda till att en individ eller en grupp utvecklar ohälsa eller risk för misslyckande i lärandet samt arbeta för att undanröja dessa. Men förebyggande arbete kan också innebära att vi arbetar för att stärka friskfaktorer. Exempelvis kan det handla om att förebygga kränkande beteende eller att få syn på faktorer som påverkar kunskap och lärande. I det förebyggande arbetet är det viktigt att ständigt reflektera kring sambanden mellan individen, gruppen och organisationen (Skolverket, 2019).

Åtgärdande

Åtgärdande arbete i förskola och skola handlar om att identifiera och åtgärda de problem eller svårigheter som uppstår kring barn och elever på olika sätt. Att åtgärdande arbete kan utgå från individnivå innebär dock inte att åtgärden behöver rikta sig enbart till individen; det kan visa sig att det behövs ett arbete på grupp- eller organisationsnivå, i lärmiljön eller i hela förskolan eller i skolan (Skolverket, 2019).

Ledning och stimulans

I all utbildning inom skolväsendet ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att utjämna skillnader i barns och elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det kallas för det kompensatoriska uppdraget.

Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Det är en övergripande målsättning som ska utmärka utbildningen och som ligger till grund för det som föreskrivs närmare i läroplanerna om undervisningens individualisering.

Barn- och elevhälsans arbete ska gå hand i hand med det pedagogiska uppdraget och syftar till att bidra till en förskola och skola som främjar alla elevers hälsa och lärande. Barn- och elevhälsans kompetens ska bidra till och komplettera förskolans- och skolans pedagogiska kompetens för att tillsammans skapa förutsättningar för lärande.

Förskola

Ledning och stimulans handlar om att planera och genomföra undervisning, utbildning och omsorg som gynnar alla barn. Det handlar om att anpassa och utveckla utbildningen efter barnens olika förutsättningar och behov. Arbetet med ledning och stimulans är en pågående process som utgår från att arbeta främjande och förebyggande i ett grupperspektiv. Pedagogers medvetna ledarskap, tydliggörande pedagogik samt miljöarbete sker genom att pröva, ompröva och följa upp metoder, arbetssätt och förhållningssätt för att utveckla en kvalitativ undervisning. Ledning och stimulans ska bidra till att undervisningen och lärandet blir tillgänglig för alla barn. Stödinsatser upprättas i samråd med rektor och uppföljning sker under ledning och stimulansmöten.

Grundskola och anpassad grundskola

Ledning och stimulans handlar om att planera och genomföra undervisning som gynnar alla elever. Det handlar om att anpassa och utveckla undervisningen efter elevernas olika förutsättningar. Arbetet med ledning och stimulans är en pågående process som sker genom att pröva, ompröva och utvärdera metoder, arbetssätt och förhållningssätt för att utveckla en kvalitativ undervisning. Ledning och stimulans ska bidra till att undervisningen och lärandet blir tillgänglig för alla elever. (Skolverket, 2019. Wallberg, 2019).

Extra anpassningar

Grundskola och anpassad grundskola

Extra anpassningar är en mindre ingripande stödinsats, som normalt är möjlig att genomföra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det måste inte fattas något formellt beslut om extra anpassningar. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Bestämmelserna om extra anpassningar gäller för elever i alla skolformer.

Inom Bildningsverksamheten i Grästorp dokumenteras extra anpassningar i Edlevo och följs upp gemensamt av teamet efter cirka sex veckor.

Särskilt stöd

Förskola

Enligt skollagen har alla barn i förskolan rätt till särskilt stöd om de tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra för att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Förskolan har ett ansvar att uppmärksamma och erbjuda sådant stöd som kan innefatta anpassningar i verksamheten. Insatserna baseras på en pedagogisk kartläggning av barnets behov och dokumenteras för att följa upp effekten. Rektor ansvarar för att utreda behovet, tillsammans med personalen och i samråd med vårdnadshavare, och säkerställa att barnet får rätt stöd.

Grundskola och anpassad grundskola

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att extra anpassningar har getts inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. I så fall ska anmälan till rektor göras omedelbart, även om extra anpassningar inte har prövats först.

Skolverket skriver på sin hemsida: "Skolans värdegrund vilar på demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Utbildningen ska främja respekt för andra, allas lika värde och en hållbar utveckling. Genom att skapa en trygg och inkluderande miljö lägger skolan grunden för elevernas personliga utveckling och aktiva deltagande i samhället. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation."

Särskilt stöd är ett stöd av mer ingripande karaktär, som oftast inte är möjliga att genomföra inom den ordinarie undervisningen. Särskilt stöd beslutas av rektor och dokumenteras i ett åtgärdsprogram.

Förskolans och Skolans värdegrund, trygghet och studiero

Förskolan och skolans värdegrundsarbete ska skapa ett klimat där barn och elever känner sig trygga och respekterade. Arbetet med trygghet omfattar bland annat att motverka diskriminering i form av trakasserier och sexuella trakasserier samt kränkande behandling.

Skolverket skriver: "Skolans värdegrund vilar på demokratiska principer och mänskliga rättigheter. Utbildningen ska främja respekt för andra, allas lika värde och en hållbar utveckling. Genom att skapa en trygg och inkluderande miljö lägger skolan grunden för elevernas personliga utveckling och aktiva deltagande i samhället." (Skolverket, 2025)

Relationellt perspektiv

Centralt inom det vi kallar relationell pedagogik är själva mötet och relationen mellan en och flera människor (Skolverket, 2024). Utbildningen blir meningsfull och hållbar endast när relationen förstås och utvecklas.

Inom relationell pedagogik betraktas förskolans strävansuppdrag och skolans kunskapsuppdrag som helt centralt och en utgångspunkt är att kunskaper, färdigheter och förmågor växer fram i och genom relationsprocesser (Skolverket, 2024).

Klassrumsledarskap

Klassrumsledarskap och ledarskapshandlingar behöver varieras beroende på vilka klasser och individer en lärare samverkar med. För att skapa en miljö som kännetecknas av studiero bedrivs en strukturerad och kvalitativ undervisning, som möter eleverna på deras nivå. Det är också viktigt att de möts med respekt och upplever att de blir lyssnade på.

Klassrumsledarskapet riktas mot kunskapsutveckling, inkludering och välbefinnande. Eleverna möts med höga förväntningar och tilltro till deras förmåga att leva upp till dessa förväntningar. Lärare delar ansvaret för lärandet med eleverna och ser det till sin uppgift att hjälpa dem med strategier för att lära och ta nästa steg (Skolverket, 2019).

Delaktighet och inflytande

I det demokratiska uppdraget ingår att barn och elever tillägnar sig faktiska kunskaper om hur ett demokratiskt samhälle fungerar och utvecklar förmågor för att aktivt kunna verka i och för demokratin. Det handlar också om att de får möjligheter att göra sina röster hörda och genom detta ges tillfälle att utöva inflytande över sitt lärande och sin lärmiljö. Barn och elever som upplever reellt inflytande i undervisningens innehåll engagerar sig mer, tar större ansvar och lär bättre.

I förskolan har barn rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

I skolan är det av särskild vikt med delaktighet i klassrummet för elevers upplevda hälsa. Delaktighet är kopplat till elevers upplevelse av skolan samt förmåga att klara skolarbetet, ha bättre självskattad hälsa och känna högre tillfredsställelse med livet (Skolverket, 2019).

Skolan och omvärlden

Studie- och yrkesvägledaren ansvarar främst för den snäva studie- och yrkesvägledningen och har utöver den i uppdrag att vara till stöd för övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser. Det är den övriga personalens studie- och yrkesorienterade insatser som utgör majoriteten av den breda studie- och yrkesvägledningen, den som Skolverket benämner 'Hela skolans ansvar'. Den innebär att lärare och övrig personal – från förskoleklass till och med åk 9 – planerat och systematiskt återkommande per åk dels ska hålla i lektioner på temat och dels ska väva in och anknyta ordinarie undervisning till arbetsmarknadskunskap/omvärlden/arbetsområden/yrken i syfte att skapa motivation för lärandet och ge eleverna möjlighet att i åk 9 kunna göra ett väl underbyggt val till gymnasiet. På så sätt uppfyller vi det som förväntas av oss enligt Lgr 22 avsnitt 2.6 Skolan och omvärlden som utvecklas i Skolverkets Allmänna råd för arbete med studie- och yrkesvägledning. Inom Bildningsverksamheten i Grästorps kommun har vi valt att även innefatta förskolan i arbetet med den breda studie- och yrkesvägledningen för att bidra till världsmedborgarmålet.

Barn- och elevperspektiv

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn sina mänskliga rättigheter. FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den ofta kallas, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sverige ratificerade barnkonventionen utan reservationer 1990. Riksdagen tog beslut om att barnkonventionen skulle bli svensk lag från den 1 januari 2020 (Skolverket, 2019).

Delar av barnkonventionens huvudprinciper har skrivits in i 1 kap 10 § Skollagen:

”I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.”

Enligt 1 kap. 10 § i Skollagen ska barnets bästa vara utgångspunkt i all utbildning. Barnets inställning ska så långt som möjligt klarläggas och barnets åsikter ska ha betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Barnperspektivet belyser barnets rättigheter och barnets bästa utifrån tre olika perspektiv:

- Barnrättsperspektivet avser barnets rättsliga status och är ingen personlig tolkning om vad som är bäst för barnet.
- Barnperspektiv innebär att vuxna uppmärksammar och förstår barnets erfarenheter, uppfattningar och handlingar.

- Barnets perspektiv utgör barnets egna erfarenheter, tankar, känslor och förståelse av situationer.

I barn- och elevhälsoarbetet är det viktigt att dels uppmärksamma barnets eller elevens rättigheter och behov, dels att belysa barnets eller elevens eget perspektiv.

Övergång och samverkan

Genom samverkan och bra rutiner ges barn och elever en trygg och bra övergång mellan och inom olika skolformer.

Förskola till förskoleklass

Övergången från förskola till förskoleklass startar i mars med första samtalen med vårdnadshavare och avslutas på höstterminen med återkoppling mellan förskoleklasslärare och förskollärare i förskolan.

Månad	Aktivitet	Ansvar	Deltagare
Mars	Information och samtycke med VH för barn med särskilda överlämningar	Rektor (FSK)	Ansvarig fsk-lärare, ped. handledare
April	Särskilda överlämningar	Rektor (FSK)	Rektor (FSK, LU), Barn- och elevhälsa
April	Planeringsmöte, tidsplan inför besök m.m.	Rektor (FSK)	Ansvarig fsk-lärare, mentorer fsk-klass, lärare fritidshem
April-Maj	Gruppindelningar	Rektor (FSK)	Ansvariga fsk-lärare, ped. handledare
Maj	Besök från Lunneviskolan	Lärare fritidshem	Team fsk-klass, fritidshem & förskola
Maj	Verksamhetsöverlämning, ledning & stimulans	Ped. Handledare (FSK)	Team fsk-klass, Ansvariga fsk-lärare, Barn- och elevhälsa
Maj	Föräldramöte	Rektor (LU)	Rektor (LU) Team fsk-klass, fritidshem, Elevhälsa
Maj-Juni	Inskolningssamtal	Rektor (FSK och LU)	Ansvariga överlämnande fsk-lärare, mentorer fsk-klass
Juni	Informationsbrev till VH inför skolstart	Mentorer (fsk-klass)	
Höstterminen	Återkoppling	Mentorer (fsk-klass)	Mentorer (fsk-klass), ansvariga överlämnande fsk-lärare, Rektor (FSK+LU)

Åk 3 till 4

Övergången mellan Lunneviskolans åk 3 till Nya Centralskolans åk 4 startar även denna i mars för att avslutas i september med återkoppling mellan lämnande och mottagande lärare.

Månad	Aktivitet	Ansvar	Deltagare
Mars	Dela information om elever med särskilt stöd + annan viktig information	Rektor (LU)	Rektor (LU, NC), Elevhälsa
Mars	Samla in frågor från elever åk 3 till elever i åk 4	Lärare åk 3	
April	Elever i åk 3 får svar på sina frågor från eleverna i åk 4	Lärare åk 4	
Maj	Särskilda överlämningar med VH för åk 3 elev	Rektor (LU)	Rektor (NC, LU), Elevhälsa
Maj	Besöka Nya Centralskolan samt äta i matsalen med åk 3	Lärare åk 3	
Maj	Information till vårdnadshavare i åk 3	Rektor (NC)	Rektor (LU)
Maj-Juni	Besök av blivande mentorer	Lärare åk 4	Lärare åk 3, 4
Juni	Överlämning, ledning & stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd.	Specialpedagoger (LU, NC)	Team åk 3 + åk 4, Elevhälsa
Juni	Informationsbrev till VH inför skolstart	Mentor (åk 4)	
Höst-terminen	Återkoppling	Elevhälsa (NC)	Elevhälsa, Team åk 4 + åk 3

Åk 6 till 7

Övergången inom Nya Centralskolans mellan åk 6 och åk 7 startar i slutet av vårterminen och avslutas med återkoppling mellan lämnande och mottagande lärare under höstterminen.

Månad	Aktivitet	Ansvar	Deltagare
April-Maj	Besöka 7-9, korridorer/lokaler	Mentorer åk 6	
Maj	Information till vårdnadshavare, blivande mentorer	Rektor (NC)	
Maj-Juni	Besök av blivande mentorer, elever förberett frågor innan. Besöka 7-9 korridorer/lokaler - rundvandring, ev besök av övriga lärare i mottagande team.	Lärare	Lärare
Juni	Överlämning, ledning & stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd.	Specialpedagoger	Elevhälsan, Mentorer åk 6, undervisande lärare åk 7

Juni/Augusti	Information till vh inför skolstart.	Mentor åk 7	
Juni/Augusti	Särskilda överlämningar med VH för åk 6 elev	Specialpedagoger	Mentorer åk 6 och mentorer åk 7, Elevhälsan
Juni/Augusti	Föräldramöte	Mentorer åk 7	
Höstterminen	Återkoppling	Specialpedagoger	Mentorer åk 6 och undervisande lärare åk 7, Elevhälsan

Åk 9 till gymnasiet

Behov av särskild överlämning uppmärksammas av vårdnadshavare och elever, mentor eller elevhälsan. Vid behov av överlämning i tidigt skede bokas tid för sådant där representant för elevhälsan tar kontakt med mottagande skola. Skriftlig särskild överlämning fylls i av mentor och lämnas in till specialpedagog digitalt i mitten av juni. Vårdnadshavare och elev ska informeras om och vara delaktiga i informationen som delges till mottagande skola. Möjlighet finns att delge annan dokumentation av vikt från skolan, såsom åtgärdsprogram. Beslutsunderlag vid betygen F eller streck (-) skall bifogas i form av ämnesmatris, fylls i av undervisande lärare och bifogas/hänvisas till i beslutsunderlaget.

Ansvarsområden utifrån ett elevhälsoperspektiv

Alla på förskolan och skolan

Alla vuxna som arbetar i förskola och skola är grunden för allt arbete med barn och elever och det är i det dagliga arbetet som vuxna har de största möjligheterna att arbeta främjande och förebyggande med barn- och elevers hälsa och lärande genom att vara en positiv förebild, som bemöter varje barn och elev relationellt och respektfullt.

Läraruppgdraget ägs av lärarna och barn- och elevhälsouppdraget ägs gemensamt av de olika professionerna och teamen på enheterna. Rektor har den yttersta befogenheten och ansvaret för båda dessa uppgdrag. Bildningsverksamheten i Grästorp strävar efter att ha en gemensam förståelse för uppgragen.

Förskollärare

Undervisningen i förskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och ske under ledning av förskollärare och syfta till barns utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Förskollärare ska leda de målstyrda processerna och i undervisningen ansvara för att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Samt utveckla pedagogiskt innehåll och goda, hälsofrämjande och tillgängliga miljöer som bidrar till utveckling

och lärande och som utmanar och stimulerar barnens intresse och nyfikenhet samt håller kvar deras uppmärksamhet.

Lärare fritidshem

Lärare i fritidshem ansvarar för att uppmärksamma och ta tillvara elevernas intresse och att skapa situationer i vardagen där eleverna kan utmanas i sitt lärande. Verksamheten formas av sådant som elevernas engagemang, leken som resurs, ett tematiskt arbete, fokus på normer och värdegrund och ett upplevelsebaserat lärande. Det finns många tillfällen i verksamheten att kommunicera omkring områden och företeelser som är aktuella för elevgruppen. Personalen kan därigenom, utifrån ett medvetet förhållningssätt, bidra till att stärka elevernas kunskaps- och språkutveckling i vardagliga sammanhang där eleverna är motiverade att förstå och att bli förstådda. Dessutom får elever goda förutsättningar att bygga upp tillitsfulla relationer och känna sig trygga i gruppen.

Lärare

Varje lärare har ett ansvar för att utbildningen tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov, därför kan utbildningen aldrig utformas lika för alla. Läraren ska hålla sig informerad om den enskilda elevens hela skolsituation såväl socialt som kunskapsmässigt och iakta respekt för elevens integritet. Det åligger undervisande lärare att planera undervisningen och utbildningens kvalitet så att den tillgängliggörs och ger optimala förutsättningar för samtliga elever att utvecklas så långt det är möjligt i riktning mot målen. Lärare har uppdrag att möta varje elev i ett relationellt perspektiv för att främja elevens kunskapsmässiga utveckling och välmående i skolan. Lärare har ansvar för att extra anpassningar och särskilt stöd genomförs, dokumenteras, följs upp samt utvärderas.

Mentor

Mentor har ett övergripande ansvar för sina mentorselevs kunskapsmässiga utveckling och skolsituation i det dagliga arbetet. Mentor ska samverka med och fortlöpande informera vårdnadshavarna om elevens kunskapsutveckling och skolsituation.

Teamen

Samtlig personal i förskolan ska uppmärksamma samt ge ledning och stimulans till alla barn samt särskilt stöd till de barn som av olika skäl behöver det i sin utveckling. I arbetet ingår även att visa respekt för barnet och medverka till att skapa ett demokratiskt klimat, där barnen får möjlighet att känna samhörighet och utveckla ansvar och solidaritet. Alla ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling, medvetet och aktivt arbeta med jämlikhet, stimulera barnens samspel samt hjälpa och stödja dem att respektera varandra.

Teamet organiserar, planerar och utvecklar verksamheten så att varje elev har möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling utifrån sina förutsättningar. Genom att utgå ifrån det gemensamma elevhälsoarbetet fördelar teamet tilldelade resurser utifrån enskilda elevers och gruppers behov med stöd av elevhälsans professioner och rektor. Alla i teamet ansvarar för att följa upp elevers resultat, lärande och sociala utveckling.

Speciallärare

Speciallärare i grundskola verkar på skol-, grupp- och individnivå, med fokus på att stödja elever med utgångspunkt i deras behov. Speciallärare arbetar förebyggande och främjande genom att bidra med sin specifika kompetens kring exempelvis läs- och skrivutveckling och matematik. De bidrar även med sin specialpedagogiska kompetens för att undanröja hinder i lärmiljön.

Ämnesutveckling och organisation av undervisning är en del av speciallärarens förebyggande och främjande arbete.

Specialpedagog

Specialpedagogens uppdrag är att arbeta strategiskt och övergripande genom att aktivt verka främjande och förebyggande för att anpassa lärmiljöerna till elevernas olikheter och behov. I samarbete med specialpedagogen utvecklar lärarna elevernas lärmiljöer genom ledning och stimulans och extra anpassningar. Specialpedagogen samarbetar med elev, vårdnadshavare och lärare för att identifiera, analysera och undanröja hinder som orsakar svårigheter i lärmiljön. Specialpedagogen genomför utredningar kring elevs behov av särskilt stöd. Specialpedagogen ansvarar tillsammans med relevanta professioner, elever och vårdnadshavare att systematiskt utarbeta och följa upp åtgärdsprogram för de elever som har beslut om särskilt stöd.

Skolkurator

Skolkurators roll är att genom samtal i olika typer av sammanhang sträva efter att sammanlänka och skapa förståelse för vad elever och grupper upplever i mötet med lärmiljön utifrån ett psykosocialt perspektiv på lärande och hälsa. Det systematiska kvalitetsarbetet ingår i skolkurators uppdrag. Andra delar som ingår är att närvara en del av och stödja processer i trygghetsarbetet, i arbetet med att främja närvaro, i arbetet mot kränkande behandling samt när oro uppstår kring en elevs livssituation. Skolkurator ansvarar för den psykosociala delen vid skolformsutredning. I uppdraget ingår även att finnas med som stöd vid krissituationer på skolorna och ingå i kommunens resursgrupp för krisstöd.

Skolsocialt team

Skolsociala teamet skapar ett forum för skola och socialtjänst att arbeta tillsammans för att skapa trygghet och studiero, bryta ogynnsamma mönster, öka närvaron i skolan och skapa möjlighet för målluppfyllelse. Skolsociala teamet består av medarbetare från barn- och elevhälsan och från

socialtjänstens öppenvårdsverksamhet. Skolsociala teamet funktion förväntas leda till tydligare samverkansstrukturer samt att insatser sätts in tidigare till familjer där det finns barn som riskerar eller redan har problematisk skolfrånvaro. Skolsociala teamet arbetar såväl åtgärdande som förebyggande och hälsofrämjande i samverkan med skolan som har huvudansvaret för detta.

Studie- och yrkesvägledare

Lgr22: *"Studie- och yrkesvägledaren ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning samt vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser."* Genom vägledningssamtal och andra insatser – som å ena sidan leder till att eleverna blir medvetna om sina egna styrkor, förmågor och värderingar och å andra sidan får kännedom om vilka alternativ som finns, vilka möjligheter de har och hur de kan nå sina mål – stöttar studie- och yrkesvägledaren eleverna att minska stress och oro som kan vara kopplad till gymnasievalet. Stärkt motivation och framtidstro bidrar till att främja elevernas välmående och ansvarstagande för sina studier.

Skolsköterska

Skolsköterskan ansvarar för den medicinska kompetensen inom elevhälsan och erbjuder samt genomför hälsobesök innefattande hälsosamtal och hälsoundersökningar som tillväxt, rygg, syn och hörsel. Uppföljning av hälsoundersökningar och samtal utförs regelbundet. Skolsköterskan ansvarar också för vaccinationer enligt svenska vaccinationsprogrammet för barn och erbjuder enklare sjukvårdsinsatser som är skolrelaterade. Skolsköterskans uppgift är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt stödja elevernas utveckling mot de mål som gäller för utbildningen. Skolsköterskan fungerar av även som ett stöd till personal i medicinska frågor.

Skolläkare

Skolläkaren ansvarar för medicinska bedömningar vid skolrelaterade hälsoproblem. Skolläkaren ska arbeta utifrån ett helhetsperspektiv med ett förebyggande och hälsofrämjande synsätt och med hälsans betydelse för lärandet i fokus. Skolläkaren finns som stöd till skolsköterskan i medicinska frågor och gör kliniska bedömningar.

Skolpsykolog

Psykologen är en del av barn- och elevhälsan där psykologiska insatser ingår både på grupp- och individnivå. Barn- och elevhälsans psykologiska insats har till uppgift att tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i förskolan och skolans pedagogiska arbete och i den övergripande planeringen av barn- och elevhälsans arbete som syftar till en säker och god arbets- och lärmiljö för barn och elever. Skolpsykologens uppdrag är att i samarbete med lärare och övriga professioner i barn- och elevhälsan genomföra insatser som skapar förutsättningar för barn och elevers lärande.

Rektors ansvar att leda och organisera barn- och elevhälsoarbetet

Rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot utbildningens mål. I det ingår att leda barn- och elevhälsans professioner och lärare i förskolan och skolans gemensamma barn- och elevhälsoarbete. Rektor behöver organisera för samverkan både inom den samlade barn- och elevhälsan och mellan barn- och elevhälsan, lärare och övrig personal.

Huvudman - Skolchef

Ett hållbart barn- och elevhälsoarbete på skolenhetsnivå är beroende av huvudmannens övergripande ansvar och delaktighet. Skolchefens uppgift är att biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs i huvudmannens verksamhet inom skolväsendet, vilket innebär att skolchefen har en naturlig roll inom det systematiska kvalitetsarbetet såväl för verksamheterna som barn- och elevhälsans professioner.

Övriga Rutiner, handlingsplaner, policys

Plan för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, för att främja trygghet och trivsel

Varje år, för varje särskild verksamhet, upprättas en plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering samt främja trygghet och trivsel. För att planen ska vara ständigt aktuell i verksamhetens dagliga arbete så utformas den enligt verksamhetens unika behov. Verksamheternas planer upprättas, följs upp och utvärderas i samverkan med elevhälsa, lärare, elever och samt trygghetsteam. Planerna kommuniceras på kommunens hemsida under Bildningsverksamheten.

Att främja närvaro och motverka frånvaro

Alla enheter från förskola till och med grundskola samt anpassad grundskola har i uppdrag att arbeta aktivt med att främja närvaro genom ett närvarofrämjande förhållningssätt och aktiviteter. Grundskolan och anpassade grundskolans arbete med frånvaro utgår Skollagens skrivelser om skolplikt och deltagande i utbildning.

HLT

HLT, som står för Hälsa, Lärande och Trygghet är en strukturerad samverkansmodell som bygger på samverkan mellan Catio vårdcentral, Närhälsans rehabmottagning, förskolor, skolor och socialtjänsten i Grästorp. Varje verksamhet bidrar till stödet utifrån sina uppdrag för att tillsammans

skapa lösningar runt barn och familjer. I HLT-teamet ingår olika erfarenheter och kompetenser så som rektor skolkuratorer, familjebehandlare och sjuksköterskor. Teamet strävar efter att vara väl anpassat efter den enskilda familjens situation för att kunna ge bästa möjliga stöd och därför kan även andra professioner bjudas in till samverkan. Arbetet har pågått sedan höstterminen 2023 och följer framtagna riktlinje för HLT.

Rutiner för orosanmälan

Enligt Socialtjänstlagen (14 kap., § 1c) har personal inom förskola, skola och fritidshem skyldighet att genast anmäla oro om de misstänker att ett barn far illa. Personal som känner oro för en elev ska informera rektor, skolkurator eller skolsköterska. Rektor bedömer och fattar beslut om orosanmälan. I syfte att upprätthålla en god relation till vårdnadshavarna kan dessa informeras om anmälan. Vårdnadshavarna får dock inte informeras om anmälan beskriver misstanke om brott, t. ex. fysiskt eller sexuellt våld.

ANDTS- Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

I Grästorps kommun bedrivs ett aktivt drogförebyggande arbete som handlar om att få unga att inte börja använda tobak/nikotin, alkohol och narkotika. Arbetet följer Öckerömetoden som betonar vikten av att öka föräldrar och andra vuxnas restriktiva inställning till droger bland ungdomar och att våga säga nej. Det innebär i praktiken att som vårdnadshavare och vuxen ha nolltolerans mot alkohol, tobak och narkotika för ungdomarna. Skolan har stöd av kommunens drogförebyggare vad gäller kartläggningar, stöd i det drogförebyggande arbetet, kompetensutveckling och föreläsningar för vårdnadshavare, elever och lärare.

Anpassade måltider

Med anpassad måltid menas anpassningar som verksamheten behöver göra med hänsyn till ett barn eller elevs särskilda behov som medför stora svårigheter att delta i ordinarie måltid. Anpassningarna görs i enlighet med följande steg:

Steg 1. Tillgänglig måltidsmiljö – en bra måltidsupplevelse för alla Enligt skollagen ska måltiderna i förskola/skola vara varierade och näringsriktiga. Måltidsmiljön är en grundläggande och avgörande faktor som påverkar barnets möjlighet till bra matvanor.

Steg 2. Extra anpassningar med uppföljning och utvärdering - En del barn och elever har svårigheter att tillgodose sig måltiden och kan behöva anpassningar. I det här steget finns ingen oro för barnets långsiktiga hälsa kopplat till matvanorna. Detta är anpassningar som löses inom förskolan/skolan och kan behöva samverkas med bland annat måltidspersonal. Rektorn är ansvarig att med stöd av barn- och elevhälsan och barnets/ elevens närmste pedagog/ mentor göra lämpliga anpassningar, dokumentera och följa upp dessa.

Steg 3. Särskilt stöd med samt uppföljning och utvärdering - Barns och elevers rättigheter till en varierad måltid ska inte inskränkas exempelvis av bristande måltidsmiljö. Detta kan ge negativa konsekvenser för barnet/eleven på lång sikt och då kan det vara av vikt att justera matsedeln.

Svårigheterna är då så pass uttalade att de har stor negativ inverkan på individens liv. Det gäller barn som på grund av fysiska, sensoriska, kognitiva, medicinska eller utvecklingsbetingade funktionsnedsättningar har stora svårigheter att tillgodogöra sig måltiderna. För dessa anpassas matsedel. Rektorn är ansvarig att med stöd av barn- och elevhälsan och/eller barnets närmste pedagog göra lämpliga stödinsatser. Stödinsatserna ska samverkas med andra yrkesgrupper som bedöms lämpliga såsom måltidschef. Det är viktigt att barnet själv är delaktig i processen samt att vårdnadshavare är involverade.

Medicinsk specialkost

Med medicinsk specialkost menas avvikelser från normalkosten på grund av kostrelaterade sjukdomar. För att säkerställa att förskolor/skolor erbjuder rätt medicinsk specialkost krävs uppvisande av aktuellt sjukvårdsintyg som styrker behovet. Detta för att säkerställa att barnet/eleven får ett korrekt omhändertagande med uppföljning för att kontrollera om allergin/överkänsligheten kvarstår eller har vuxit bort. Intygen ska vara tidsbegränsade, undantaget kroniska diagnoser.

Krisplan

Samtliga verksamheter inom Bildningsverksamheten har planer för hur de ska hantera de krissituationer som kan uppstå inom verksamhet. En nedskriven plan som konkret anger vad som ska göras vid olika kristillfällen är ett nödvändigt stöd i krisarbetet. I den akuta krisen är vi utsatta för kraftig stress och har svårt att fatta beslut. Då är det en stor hjälp att ha en redan utarbetad plan att följa. Det är också av stor vikt att inte fatta några beslut ensam utan alltid se till att ha rektor (i första hand) att diskutera med innan arbetet startar. Krisplanerna finns i pärmar på varje verksamhet och innehåller rutiner samt viktiga kontaktuppgifter för krisarbetet.

Enheternas mötesstrukturer utifrån barn – och elevhälsoperspektivet

Förskolan Äventyret

Verksamhetsutvecklingstid (VUT): Tre av fyra veckor är verksamhetsutvecklingstid där varje hemvist möts för att gå i dialog kring projekt med barns intresse och hypoteser i fokus.

Ledning och stimulans (LoS): Var fjärde vecka möts varje hemvist för att gå i dialog kring pedagogers förhållningssätt och arbetssätt samt tillgänglig miljö och tydliggörande pedagogik. Stödinsatser följs kontinuerligt och systematiskt upp på dessa möten.

Processmöte: Tre av fyra tisdagskvällar har förskolans personal processmöte med fördjupning i lärfrågan med bl.a. miljöarbete, litteratur, dialoger.

Lunneviskolan

Teamtid: Varje vecka har fritidshemmet Team-tid för att följa upp verksamhetens tillgängliga lärmiljö på grupp och individnivå.

Kunskapsuppföljning: Var sjätte vecka träffar rektor och elevhälsan ett årskursteam lärare för att följa upp Ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd och kunskapsutveckling på grupp och individnivå.

Elevhälsomöte (EHM): Var sjätte vecka träffar rektor och elevhälsan ett årskursteam med samtlig personal kring eleverna för samsynsdialog i form av EHM-modellen.

Samverkan skola/fritidshem: Var fjärde vecka träffas årskursteamets samtliga personal för dialog och planering tillsammans för tillgänglig lärmiljö och pedagogisk samverkan på grupp och individnivå.

Pedagogisk konferens: Varje vecka träffas samtliga lärarteam tillsammans med elevhälsan och rektor för dialog och kompetensutveckling utifrån verksamhetens lärfråga och systematiskt kvalitetsarbete.

Kollegialt lärande fritidshem: Varje vecka träffas lärare i fritidshem för dialog och kompetensutveckling utifrån verksamhetens lärfråga och systematiskt kvalitetsarbete.

Kollegialt elevkoordinatörer: Varje vecka träffas elevkoordinatörer, skolkurator, skolsköterska och rektor utifrån trygghet och närvaro/frånvaro.

Nya Centralskolan

Pedagogisk konferens: Varje vecka träffas samtliga lärarteam tillsammans med elevhälsan och rektor för dialog och kompetensutveckling utifrån verksamhetens lärfråga och systematiska kvalitetsarbete.

Kunskapsuppföljning: Var sjätte vecka träffar rektor och elevhälsan ett årskursteam lärare för att följa upp Ledning och stimulans, extra anpassningar, särskilt stöd och kunskapsutveckling på grupp och individnivå.

Elevhälsomöten (EHM): Var sjätte vecka träffar rektor och elevhälsan ett årskursteam kring eleverna för samsynsdialog i form utifrån olika dilemman.

Barn- och elevhälsan

Barn- och elevhälsan-strategimöte – två gånger per termin vecka träffas samtliga professioner inom barn – och elevhälsan tillsammans med rektorer under ledning av skolchef/elevhälsochef.

Varje vecka träffar rektor elevhälsan på respektive enhet.

Läsårets prioriterade utvecklingsområden

Verksamheternas prioriterade utvecklingsområden uttrycks som lärfrågor och har sin utgångspunkt i enheternas systematiskt kvalitetsarbete. Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att synliggöra vad vi gör, varför och vad det leder till. Ett fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att kunna främja alla barns och elevers utveckling och lärande. Med utgångspunkt i enheternas resultat inom verksamhetsplanens områden följs progression och resultat upp, utvärderas och analyseras för att utveckla framgångsrika arbetssätt med fokus på barn och elevers möjlighet att utvecklas och lära så långt som möjligt. Det systematiska kvalitetsarbetet och kollegiala lärandet i verksamheterna leds av lärledare och förstelärare. Barn- och elevhälsan och dess professioner är en del i skolans systematiska kvalitetsarbete i form av processtödare. Rektorer skapar förutsättningar samt ansvarar för enheternas utveckling mot de nationella målen.

Område/ insats

Förskola

Hur ska pedagogers fördjupade förståelse för förskolans läroplan, utifrån ett Reggio Emilia inspirerat arbetssätt utveckla undervisningen och utbildningen.

Förskoleklass – Grundskola åk F-3 - Fritidshemmet

Hur kan vi utveckla en undervisning och ett gemensamt värdegrundsarbete som är tillgängligt, varierat och systematisk, där eleverna får vara aktiva, delaktiga och utmanas i sitt lärande, samtidigt som de upplever trygghet, ansvar och likvärdighet genom att alla vuxna förmedlar samma budskap och arbetar mot **gemensamma** mål?

Utvecklingsområdet innefattar tillgänglig lärmiljö och bryts ner i tre olika delar där vi arbetar med gemensamma lärfrågor utifrån social miljö, pedagogisk miljö och fysisk miljö.

Grundskola åk 4-9/Anpassad grundskola

Hur kan vi göra undervisningen tillgänglig för alla elever?

Barn- och elevhälsans professioner

Hur stödjer och synliggör vi det hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande gemensamma arbetet för att samtliga barn och elever skall kunna utvecklas och lära mot de nationella målen?

Utvärdering och revidering av föregående årsplan

Uppföljning och utvärdering av barn- och elevhälsoplanen ska vara klar senast v. 44 för det nya läsåret. Planen kommuniceras och läggs på Grästorps kommuns hemsida för Bildningsverksamheten. Planen diskuteras regelbundet under arbetsplatsträffar/arbetslagskonferenser, för att levandegöra barn- och elevhälsouppdraget som ett "hela bildnings uppdrag" samt att säkerställa att processer och rutiner efterföljs.

Referenslista

SFS 2010:800. Skollagen. Stockholm. Utbildningsdepartementet. [Skollag \(2010:800\) | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 240913)

SFS 2001:453. Socialtjänstlagen. Stockholm. Socialdepartementet. [Socialtjänstlag \(2001:453\) | Sveriges riksdag](#) (Hämtad 240913)

FN-förbundet. Globala målen för hållbar utveckling. [Globala målen för hållbar utveckling - Svenska FN-förbundet](#) (Hämtad 240920)

Skolverket (2019). Hälsa för lärande – lärande för hälsa. [Hälsa för lärande – lärande för hälsa - Skolverket](#) (Hämtad 240920)

Skolverket (2018) Läroplan för förskolan. [Läroplan för förskolan, Lpfö 18](#) (Hämtad 240913)

Skolverket (2022) Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet. [Läroplan \(Lgr22\) för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet - Skolverket](#) (Hämtad 240913)

Skolverket (2022). Läroplan för anpassad grundskolan. [Läroplan för anpassade grundskolan - Skolverket](#) (Hämtad 240913)

Skolverket (2024). Relationellt klassrumledarskap. [Relationellt klassrumsledarskap - Skolverket](#) (Hämtad 240920)

Skolverket (2025). Skolans värdegrund. [Skolans värdegrund - Skolverket](#) (Hämtad 251002)

Skolverket (2025). Trygghet, värdegrund och arbetsmiljö. [Trygghet, värdegrund och arbetsmiljö - Skolverket](#) (Hämtad 251002)

Wallberg, H. (2019). Lektionsdesign: en handbok. Gothia.

Winroth, J. (2018). Organisationshälsa – En bok om hållbart arbetsliv. Lund. Studentlitteratur.

Skolverket. (2016). Normer, normmedvetenhet och normkritik. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/download/18.653ebc16519dc12ef362/1539586793376/Normer-normmedvetenhet-och-normkritik.pdf> (Hämtad 240913)

Bilagor

Rutin för arbetet med utredning av elevs behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram

1. Uppmärksamma och agera skyndsamt

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd i form av extra anpassningar har getts, följts upp och intensifierats, ska detta anmälas till rektor. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

2. Planera utredningen tillsammans

Rektor ska se till att utredningen görs skyndsamt så att åtgärderna kan komma i gång så fort som möjligt och i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart att det inte behövs. Berörda lärare, elevhälsa och eventuell övrig skolpersonal planerar arbetet med utredning av en elevs behov av särskilt stöd tillsammans. Viktigt att eleven fortsatt får stöd genom extra anpassningar under tiden som utredningen pågår.

3. Utredning av elevens skolsituation

Kartläggning av skolsituationen. När fungerar det? När uppkommer skolsvårigheter? Den information som ligger till grund i kartläggningen ska ge tillräckligt underlag för att en analys av vad som påverkar elevens skolsituation ska kunna göras. För att få en helhetsbild kan skolsituationen behöva beskrivas på skol-, grupp- och individnivå. Skolsituationen utreds utifrån den pedagogiska, fysiska och sociala miljön som påverkar bland annat elevens motivation, utveckling och lärande.

De olika stegen i utredning av skolsituationen för eleven:

a) Samla information

Informationen ska innehålla uppgifter om:

- Hur eleven uppfyller betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskap som minst ska uppfyllas i alla aktuella ämnen.
- Tidigare extra anpassningar och särskilt stöd.

Informationen kan till exempel innehålla uppgifter om:

- Elevens kunskapsutveckling över tid.
- Elevens närvaro i skolan.
- Andra omständigheter som skolan behöver beakta.

b) Involvera elev och vårdnadshavare

Det är en fördel att involvera elev och vårdnadshavare i utredningen så tidigt som möjligt. Deras kunskaper och erfarenheter behövs för att öka förståelsen för elevens hela skolsituation. Samtalen kan till exempel handla om:

- vad som fungerar bra för eleven i skolan
- vad som skapar svårigheter för eleven i skolan
- hur skolan kan underlätta för elevens lärande
- trivsel och relationer i skolan.

c) Beskriv situationer som fungerar och situationer där svårigheter uppkommer

Det här steget i kartläggningen handlar om att beskriva situationer i skolan som fungerar för eleven och situationer där svårigheter uppkommer. För att se en helhetsbild av situationen, beskriv till exempel:

- själva situationen
- det som händer runtomkring
- undervisningen och lärmiljön
- relationer
- tillgänglighet
- delaktighet
- förutsättningar och organisation.

d) Sammanfatta kartläggningen

Efter genomförd kartläggningen görs en skriftlig sammanfattning av det som framkommit. Underlaget används därefter för att göra en analys av vad skolan behöver arbeta med och förändra i elevens skolsituation för att möta elevens behov av stöd.

• Pedagogisk bedömning

Vad behöver eleven i skolsituationen? Är eleven i behov av särskilt stöd? Syftet med den pedagogiska bedömningen är att få ett underlag för att kunna avgöra om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte. Bedömningen ska omfatta de ämnen där eleven riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om det finns andra svårigheter i skolsituationen ska det tas med i den pedagogiska bedömningen. Om bedömningen är att eleven är i behov av särskilt stöd ska det i utredningen framgå vilka åtgärder som det särskilda stödet kan innebära.

• Analysera resultatet av kartläggningen

Analysen handlar om att bearbeta och diskutera kartläggningsmaterialet. Detta görs utifrån olika perspektiv och professioner.

- **Bedömning av behov**

Identifiera vad eleven behöver i skolsituationen. I det här steget handlar det om att identifiera vad eleven behöver i skolsituationen för att kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

- **Sammanfattning och bedömning**

Avslutningsvis sammanfattas den pedagogiska bedömningen och en bedömning om särskilt stöd görs. Sammanfattningen och bedömningen ska dokumenteras skriftligt. Om bedömningen är att eleven är i behov av särskilt stöd, beskriv och dokumentera:

- Elevens behov av särskilt stöd, i vilka lärmiljöer, ämnen, ämnesområden eller kurser det gäller
- Vilka åtgärder som planeras att sättas in eller fortsätta med
- Åtgärdernas innehåll och form
- Åtgärdernas omfattning och varaktighet
- Motivering till valet av åtgärder
- Vad åtgärderna ska leda till på kort och lång sikt
- Vad som är viktigast att börja med

Innan nästa steg sker är det viktigt att elev och vårdnadshavare får tillfälle att ta del av utredningen och komma med synpunkter – sker vid ett återgivningstillfälle mellan den som genomfört utredningen, vårdnadshavare och eventuellt elev. Likaså ges en återgivning till lärare.

5. a) Besluta om att inte utarbeta åtgärdsprogram.

I en utredning kan det komma fram att eleven inte är i behov av särskilt stöd. Då ska ett beslut fattas om att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Det är rektor, eller den som rektor delegerat beslutsrätten till, som fattar beslutet. Skolan ska underrätta eleven och elevens vårdnadshavare om beslutet. Innan beslut fattas bör ni ge elev och vårdnadshavare tillfälle att ta del av utredningen och komma med synpunkter. Därefter ska skolan underrätta dem om beslutet. När det i en utredning kommer fram att eleven inte är i behov av särskilt stöd kan eleven fortfarande vara i behov av att få stöd på annat sätt. Elevens lärande och utveckling kan i stället stödjas genom att till exempel göra förändringar på skol- och gruppnivå, utveckla ledning och stimulans i undervisningen för alla elever och genom extra anpassningar.

5. b) Besluta om åtgärdsprogram.

Om det genom utredningen kommit fram till att eleven är i behov av särskilt stöd ska ett beslut fattas om att utarbeta ett åtgärdsprogram. Det är rektor, eller den som rektor delegerat beslutsrätten till, som fattar beslutet. Innan beslut fattas bör ni ha gett eleven och vårdnadshavare tillfälle att ta del av resultatet av utredningen. Ett beslut om åtgärdsprogram innebär följande;

- Att skolan beslutar vilka stödinsatser som ska genomföras och vem som är ansvarig för att åtgärderna följs upp och utvärderas på ett systematiskt sätt.

- Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.
- Skolan ska underrätta vårdnadshavare om beslutet om åtgärdsprogram.
- När en elevs åtgärdsprogram innebär beslut om särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning, distansundervisning, anpassad studiegång eller reducerat program ska rektor fatta ett särskilt beslut om det. Den beslutsrätten kan inte delegeras till någon annan.
- Beslut om åtgärdsprogram kan överklagas inom tre veckor efter att vårdnadshavare och elev har fått ta del av beslutet.

6. Åtgärdsprogram

Ett åtgärdsprogram ska omfatta hela elevens skolsituation med åtgärder som är möjliga att följa upp och utvärdera. Ett åtgärdsprogram är en beskrivning av vilken eller vilka typer av särskilt stöd som skolan kommer att ge eleven. Detta kan exempelvis vara undervisning av speciallärare under längre tid, placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning. Ett åtgärdsprogram ska innehålla följande;

- Elevens behov av särskilt stöd.
- Analys av eventuella hinder och möjligheter i skolsituationen.
- Åtgärder som på kort och lång sikt ska hjälpa eleven att nå målen.
- Konkreta mål som är möjliga att följa upp.
- Plan för uppföljning – vem följer upp vilken åtgärd och när.

Åtgärdsprogram är en offentlig handling. Utredningar och åtgärdsprogram som utarbetas i kommunala och statliga skolor blir allmänna handlingar när de är klara. De måste därför upprättas så att de tar hänsyn till elevens integritet, men samtidigt följer skollagen.

7. Genomför särskilt stöd

Det är viktigt med en samplanering när en elev både har extra anpassningar och särskilt stöd. Det är viktigt med en kort- och långsiktig planering av vad det särskilda stödet ska innehålla och hur det ska utformas i olika situationer. Ibland kan prioriteringar behöva göras för att stödet ska fungera i praktiken. Vissa former av särskilt stöd kan ges under en viss tidsperiod.

8. Följ upp och utvärdera åtgärdsprogram och särskilt stöd

Åtgärdsprogram och särskilt stöd ska regelbundet följas upp och utvärderas för att säkerställa att syftet uppfylls. Det handlar om en process där det särskilda stödet utvärderas i förhållande till om eleven har fått stöd på det sätt och i den omfattning som behövs. Exempel på frågor att fundera över vid uppföljningen:

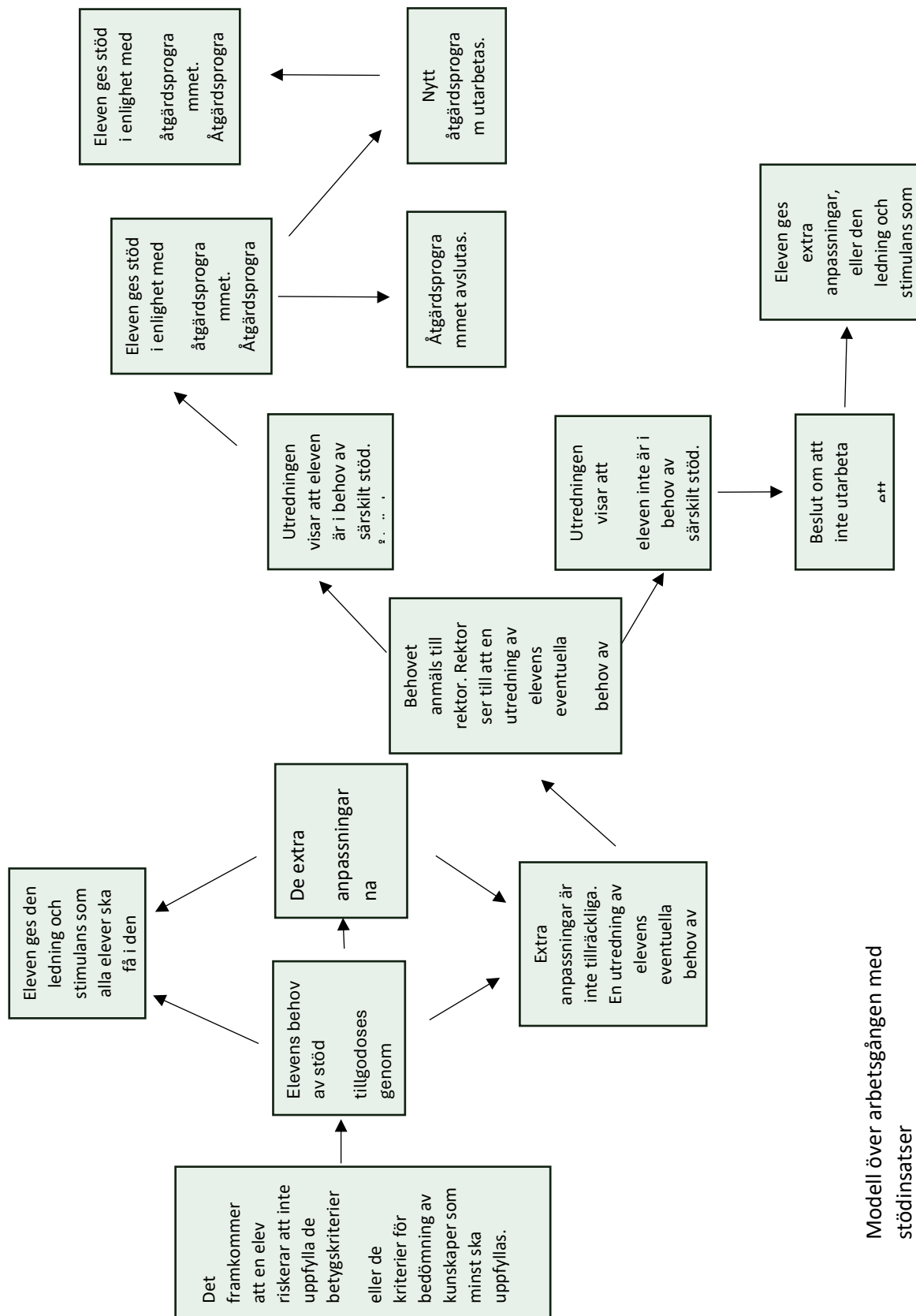
- Har samtliga åtgärder som beslutats kommit i gång? Om inte, vad behöver göras för att det ska ske?
- Hur uppfattar eleven och vårdnadshavare åtgärderna? Vad fungerar bra eller mindre bra?
- Leder åtgärderna i rätt riktning utifrån elevens behov och de bedömningskriterier som minst ska uppfyllas? Hur syns det? Är det något som behöver förändras? I så fall, vad och hur?

Exempel på frågor att fundera över vid utvärderingen:

- Hur har åtgärderna bidragit till elevens lärande och utveckling i riktning mot de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas?
- På vilket sätt har åtgärderna svarat mot de behov av särskilt stöd som utredningen visade?
- Har åtgärderna varit tillräckligt omfattande?
- Hur uppfattar eleven och elevens vårdnadshavare att åtgärderna har fungerat? Vad tycker de har fungerat bra? Vad tycker de behöver förbättras eller ändras?
- Hur har åtgärderna fungerat som helhet?
- Behövs fler eller andra åtgärder?

Modell över arbetsgång stödsatser

Modell över arbetsgången med stödsatser